

CAS D'ESTUDI

Aquesta activitat es realitza al taller de lideratge. Es treballa sobre dues assignatures (Infermeria Clínica I i Fonaments històrics, teòrics i metodològics). En ambdues, es treballen casos pràctics on el procés infermer s'utilitza com a metodologia per resoldre problemes que són de la nostra competència. Per aquesta raó, ens plantejem aquest exercici per aplicar el model de lideratge situacional a l'estil de lideratge personal (professor-alumnes) realitzant un diagnòstic i un pla d'acció de millora amb una planificació en dos cursos de grau. Utilitzant els 4 quadrants de la teoria de lideratge situacional. (Model Ohio State)

Context:

El grau d'Infermeria consta de 4 grups de 100 alumnes aproximadament: 2 de matí (A i B) i 2 de tarda (C i D).

L'assignatura de Fonaments històrics, teòrics i metodològics és d'1er curs, presencial, anual i troncal que compta amb 12 crèdits; i l'assignatura d'Infermeria Clínica I, de 2º curs, presencial i troncal que compta amb 12 crèdits, d'aquesta ens centrarem en la part de Dietoteràpia (cures relacionades amb l'alimentació)

1.-DIAGNOSTIC

Nivell d'adaptació de l'estil de lideratge com a professor de grau a la preparació dels **alumnes de 1º de grau** per a l'assoliment dels objectius d'aprenentatge de l'assignatura: **Fonaments històrics, teòrics i metodològics** i dels **alumnes de 2º de grau** per a l'assoliment dels objectius d'aprenentatge de l'assignatura: **Infermeria Clínica I**

Descripció dels alumnes 1º grau:

La diversitat dins de cadascun dels grups està assegurada, diferents vies d'accés a la universitat (batxillerats, mòduls professionals...) i per tant, diferent grau de preparació. No hi han grups previs d'afinitat i la matriculació en els grups moltes vegades és aleatori o per les qualificacions. Entre els grups de matí i tarda apareixen diferències relacionades amb l'edat i situació laboral, destacant una major edat i situació laboral en actiu en el grup de tarda.

Tots estudiants presenten unes característiques especials relacionades amb el període d'adaptació i trencament del paradigma preconcebut.

Descripció dels alumnes 2º grau:

La diversitat segueix present en els 4 grups pels motius explicats anteriorment. Tot que la matriculació ja està intervinguda per afinitats. El coneixement en aquest grup respecte a l'anterior és més homogeni sent l'assignatura de Fonaments històrics, teòrics i metodològics, i les assignatures troncal pre-requisit per poder matricular-se de la Infermeria Clínica I. Els alumnes en l'assignatura prèvia de Nutrició i dietètica han rebut bases teòriques necessàries per a la matèria Dietoteràpia referent a l'assignatura d'Infermeria Clínica I.

Descripció àrea de coneixements 1º grau:

Els alumnes de 1º de grau arriben amb un nivell de coneixements relacionat amb l'assignatura pràcticament nul, no obstant això, la major part d'ells tenen una imatge esbiaixada de la infermeria i el paper de la infermera basades en creences o estereotips socials. És una assignatura amb una part teòrica inicial i una segona part d'aspecte pràctic.

És una assignatura teòrica i actua de fil conductor de la majoria de les assignatures del grau a més de ser pre-requisit d'altres assignatures. Tal com indica el nom de l'assignatura es creen els fonaments o bases de la Disciplina de la Infermeria i models teòrics a seguir durant tot l'ensenyament de grau. Tota professió posseeix una metodologia per resoldre problemes que són de la seva competència i la Infermeria, utilitza el procés infermer. El procés infermer com a metodologia per a la resolució de problemes està emmarcada i guiada per un model conceptual i és el que s'explica durant l'any. Consistiria en el pas de la teoria a la pràctica, centrada en coneixements, habilitats i actituds professionals. No són classes fàcils, quant a l'abstracció dels conceptes i les interrelacions que es creen entre ells. Durant el curs, es van treballant cadascuna de les etapes que conformen el procés infermer de manera que els continguts teòrics de les classes impartides s'acompanyen de casos pràctics treballats en grups, mitjançant seminaris.

Diagnòstic de preparació del grup 1º grau: R1 Incapaç i insegur.

Descripció àrea de coneixements 2º grau:

Un dels blocs temàtics correspon a les cures relacionades amb l'alimentació. Sobre l'alimentació i aliments han parlat durant tota la seva escolarització i en 1º de grau. La major part d'ells tenen idees i conceptes erronis previs

relacionats amb l'alimentació que s'han de “desaprendre” per tornar a aprendre i construir un coneixement significatiu.

Tothom sap sobre alimentació i com fer una dieta, però desconeixen els aliments més habituals, formes de cuinar-los i les mesures casolanes.

S'observa que estudien àvidament la part teòrica per a la prova avaluativa, sense ser capaces d'avançar i relacionar els conceptes claus treballats amb la pràctica clínica o el consell alimentari.

Després de les 2 primeres classes i comprovant que la matèria “els és coneguda i fàcil” la decisió és demanar les anotacions i estudiar un dia abans. Els exercicis d'autoavaluació i casos no els perceben com a importants, quan reben feedback no ho utilitzen per al següent exercici. Al no haver-hi solament una solució dels casos els consideren imprecisos i no són capaços de reconèixer la base teòrica en la qual es basa.

Diagnòstic de preparació del grup 2º grau: R2 poc capacitat i segur..

Descripció dels estils de lideratge del professor 1º grau.

Comportamiento del líder y preparación del seguidor			
PARTICIPAR S3		CONVENCER S2	
DELEGAR S4		DICTAR S1	
Elevada	Moderada-Alta	Moderada-Baja	Escasa
R4	R3	R2	R1
Capaz, dispuesto y seguro.	Capaz pero poco dispuesto, desmotivado y/o inseguro	Poco capacitado y seguro.	Incapaz e inseguro

Es defineixen clarament els objectius en cadascun dels mòduls i se'ls proporcionen unes directrius clares per a la realització dels casos pràctics. Les classes són teòriques i pràctiques simultàniament, la qual cosa permet avançar en el coneixement. A més, durant les tutories, es personalitza i s'acompanya o guia a aquells que precisin d'ajuda, encara que sempre hi ha alguns que no demanen ajuda o no la volen.

Per poder analitzar el pla docent actual, s'elabora una enquesta perquè els estudiants, previ al resultat final de l'assignatura, expressin les seves aportacions sense veure's influenciats per la seva nota final. Després d'un anunci en el fòrum de notícies del campus virtual de l'assignatura, se'ls va demanar que responguessin un qüestionari als grups .

S'observa que malgrat la dinàmica de les classes, precisen de major acompanyament perquè una correcta resolució dels casos pràctics i el seu *dificultat per treballar en equip

Annexo 1: Qüestionari de Satisfacció

Exemple Bioquímica i Nutrició: Nutrició

Marca el teu grau d'acord o desacord amb les següents afirmacions, tenint en compte que (1) és molt en *desacord* i (6) *molt d'acord*

	1	2	3	4	5	6
El mòdul de nutrició de l'assignatura ha estat correctament organitzada i estructurada						
La unitat Grup d'aliments m'ha resultat interessant i necessària						
La unitat Alimentació Saludable m'ha resultat interessant i necessària						
La unitat d'Etiquetatge i Aliments funcionals m'ha resultat interessant i necessària						
Les activitats sobre càlcul de necessitats energètiques m'han servit per entendre bé el concepte de MB						
El treball en grup sobre Grups d'Aliments m'ha servit per identificar els diferents grups d'aliments i els seu nutrient principal						
He trobat útil convertir una recepta en racions de grups d'aliments						
He comprovat que a partir de un recordatori de 24h es pot obtenir molta informació sobre l'alimentació d'una persona						
L'exercici de lectura d'etiquetes ha estat útil tant personalment com professionalment						
Tinc mes criteri sobre la informació nutricional i alimentària que trobo a internet i altres mitjans						
El/la docent han explicat de manera clara les introduccions de les unitats						
El grup d'estudiants ha estat col·laborador i participatiu						
El/la docent ha tingut una actitud propera i accessible durant el transcurs de l'assignatura						
Les activitats d'avaluació d'aquesta part de l'assignatura són adequades per als seus continguts						
Considero justa la correcció de les activitats d'avaluació						
He rebut suficient feedback per part del/la docent sobre les activitats d'avaluació						
Estic satisfet/a amb aquesta part de l'assignatura						

Comentaris/Suggerències

	CAMPUS VIRTUAL	SEMINARI PRESENCIAL	TREBALL EN GRUP
Avantatges			
Inconvenients			

	CAMPUS VIRTUAL	SEMINARI PRESENCIAL	TREBALL EN GRUP
Avantatges	Còmodo		Permette compartir idees. Lo q es bastante enriquedor
Inconvenients	Está abierto durante poco tiempo. No se pueden imprimir, por lo q no se pueden guardar como apuntes.	Se dan muy pocas horas de clase y se podrían haber aprovechado éstos para explicar materia. Los trabajos los puedo hacer en casa.	No me parece justo que se me excluya por las faltas y los errores de otros; pago la matrícula yo para que se me excluya a mí. Cuando me la pague los demás... Los trabajos de grupo no deberían tener tanto peso en la nota individual.

	CAMPUS VIRTUAL	SEMINARI PRESENCIAL	TREBALL EN GRUP
Avantatges	Disponibilitat 24h	Es treballa un concepte de forma profunda en una sola classe.	Si el grup funciona ajuda molt a treballar.
Inconvenients	Falta de temps	Si faltes, suspens. A vegades podria ser millor estudiar per un examen proxima.	Si no funciona directament estorba.

	CAMPUS VIRTUAL	SEMINARI PRESENCIAL	TREBALL EN GRUP
Avantatges	<ul style="list-style-type: none"> • Més comoditat a l'hora de realitzar-los • Disposem de bastant temps per realitzar-los i podem preparar-nos bé al terreny. 	<ul style="list-style-type: none"> • S'aprenem més coses gràcies a la col·laboració dels companys, que aportem idees. • És un mètode més dinàmic de fer classe. 	
Inconvenients	<ul style="list-style-type: none"> • Sempre surteix algun problema realitzant els qüestionaris. 		<ul style="list-style-type: none"> • Alguns caps pot costar posar-se d'acord.

	CAMPUS VIRTUAL	SEMINARI PRESENCIAL	TREBALL EN GRUP
Avantatges	<p>Pots consultar opuscles i pàgines web</p> <p>S'obté la nota de seguida</p>	<p>És més dinàmic que una classe magistral i va més bé per parlar i consolidar els coneixements</p>	<p>Pots debatre la teva opinió amb la dels altres i és més fàcil assolir el resultat comode</p>
Inconvenients	<p>A vegades es penja i fe' errors</p> <p>Algunes preguntes poden a confusió</p>	<p>A vegades falta temps</p>	<p>S'hauria de poder escollir el grup de treball</p>

Diagnòstic de comportament i tasques 1º grau: L'estil de lideratge es situa en S2 (elevada relació/elevada tasca)

Descripción del estilo de liderazgo del profesor 2º grado.

Comportamiento del líder y preparación del seguidor			
PARTICIPAR S3		CONVENCER S2	
DELEGAR S4		DICTAR S1	
Elevada	Moderada-Alta	Moderada-Baja	Escasa
R4	R3	R2	★R1
Capaz, dispuesto y seguro.	Capaz pero poco dispuesto, desmotivado y/o inseguro	Poco capacitado y seguro.	Incapaz e inseguro

La docència de l'assignatura es realitza mitjançant classes magistrals i seminaris. El professor explica els conceptes teòrics i després de cadascun dels temes es realitzen exercicis pràctics de reflexió en grup i d'autoavaluació amb feedback. Es proposen casos que tenen valor dins de l'avaluació continuada i recullen sempre els temes tractats amb anterioritat aspectes pràctics i de menú. Al final del semestre es realitza una prova avaluativa tipus test.

Els alumnes es queixen del fet d'haver de realitzar treballs en grup per grups designats pel professor. Les qualificacions obtingudes en els exercicis d'autoavaluació no es corresponen amb els obtinguts en la prova avaluativa final. La prova final es basa en els aspectes pràctics

El docent creu en la importància del procés, que el grup reflexioni i construeixi coneixement. Que a través de casos relacionin la teoria explicada amb la part pràctica. L'autoavaluació permet reconèixer els errors i millor respecte al següent cas proposat. El professor dedica moltes hores a la creació de casos, i més encara en la correcció individualitzada d'aquests. El professor es desespera perquè excepte en les "activitats obligatòries" l'assistència a classe és baixa.

Diagnòstic de comportament i tasca 2º grau: El líder se situa en un S3.

2.-PLA PER MILLORAR L'ADAPTACIÓ

Pla per millorar l'adaptació i comunicació del professor amb els seus alumnes.

Aquest estudi ho plantejem en dues fases així que tindrem en compte el proposat per a la millora del grup en el primer curs per a la seva continuació i millora en el segon.

Els professors a l'inici del curs juntament amb el pla docent expliquessin la metodologia utilitzada el funcionament de seminaris i casos, rubrica, tutories de forma clara.

1. Esquema clar i comú
Disposaran de la mateixa documentació per a la realització dels casos pràctics (annex 1, 2 i 3), així com de la mateixa rúbrica per a l'avaluació dels casos (annex 4). L'esquema treballat en 1er s'utilitzarà també en 2°. El fet d'utilitzar el mateix esquema facilitarà el treball proporcionant seguretat
2. La utilització d'un qüestionari previ
S'utilitzarà per fer visible als alumnes la falta de coneixements de la matèria (1er curs) i els conceptes erronis o mites (2° curs). També serveix de reflexió prèvia sobre els objectius d'aprenentatge plantejats
3. Qüestionari de satisfacció metodologia emprada
En la part final del curs (abans de l'avaluació per no relacionar-la amb aquesta) passarem un qüestionari sobre el mètode emprat l'organització de les activitats i seminaris.

D'aquesta forma ens adaptem a l'inici de l'1er curs a un S1 per proporcionar seguretat i conforme avança el curs i els casos pràctic evolucionem un S2 en els seminaris de reflexió i diagnostic. L'inici del 2° curs utilitzant el mateix esquema de cas i rubrica ens assegurem el S1 d'inici de manera que podem arribar a S2 més fàcilment i cap al final del curs plantejar activitats S3 per exemple el plantejament per part dels grups del perfil del pacient no sobre un pacient administrat pel professor

Avaluació diagnòstica

Utilitzaríem el qüestionari previ com diagnostic de la preparació del seguidor així com el qüestionari de satisfacció com a part de l'avaluació diagnòstica del professor (líder)

3.-CONCLUSIONS

Conclusions de l'experiència. Treballs futurs

Les 2 participants d'aquest treball hem trobat molt interessant el plantejament del model de lideratge situacional dins de l'aula i és per això que ens hem plantejat l'engegar de forma transversal el diagnostic i el pla de millora de manera que el model aportí una continuïtat i el seu resultat sigui més eficaç i eficient.

Referències:

Fuente: Hersey P, Kenneth H. Management of Organizational Behavior: Utilizing Human resources (5ª edición. 1998. pp 117).